

Lisenssi: CC BY-NC

Peruskoulun tulevaisuusdialogit 2024

ERÄTAUKO

OPINKIRJO
KEHITTÄMISKESKUS

Suomen

VANHEMPAINLIITTO

Taustaa

- Oheiset dialogien käsikirjoitukset on tuotettu OPPIVA-verkoston, Kehittämiskeskus Opinkirjon ja Suomen Vanhempainliiton työnä osana Peruskoulun tulevaisuustyön neuvottelukunnan toimintaa.
- Dialogeja järjestettiin syksyllä 2024 viidellä paikkakunnalla. Kouvolassa 3.10., Rovaniemellä 7.10., Kirkkonummella 9.10., Kuopiossa 10.10. ja Lahdessa 11.10.2024.
- Tavoitteena oli antaa ääni koulun ydintoimijoille, opetuksenjärjestäjille opettajille, huoltajille ja nuorille, kun pohditaan peruskoulun tulevaisuutta, sivistystä sekä oppimisen ja koulutuksen merkityksellisyyttä
- Dialogit käytiin tulevaisuustyön teemoista:
  - Tekoäly ja teknologia,
  - Perustaidot ja oppiminen
  - Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys
- Dialogeja viritti jokaisessa teemassa noin viiden minuutin mittainen video.

Ohjeita fasilitaattorille

- Suunnittele dialogi ennakkoon käsikirjoituksen pohjalta. Voit käyttää tukena ohjauskortteja: <https://www.eratauko.fi/tyokalu/keskustelun-ohjauskortit/>
- Käsikirjoitus on tarkoitettu keskustelun ohjaamisen tueksi. Valitse käsikirjoituksessa olevista kysymyksistä mielestäsi tärkeimmät ja pohdi muita kysymyksiä valmiiksi. Viimeistele käsikirjoitus. Käsikirjoituksen sanoitukset ovat esimerkkisanoituksia. Muokkaa ne keskustelijoille, aiheeseen ja suuhusi sopiviksi.
- Tämä esitys sisältää yhteensä kolme erilaista keskustelun käsikirjoitusta. Valitse teemoista ryhmällesi sopivin.
  - Tekoäly ja teknologia
  - Perustaidot ja oppiminen
  - Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys
- Tulosta käsikirjoitus itsellesi, kun olet muokannut sen mieleiseksesi ja aikatauluttanut dialogisi.
- Aikatauluehdotuksen tarkoitus antaa käsitys ajasta, mikä kuhunkin vaiheeseen kannattaa suunnilleen käyttää.

Tue erilaisia keskustelijoita 1/2

Huomioi erilaiset keskustelijat ja erilaiset kielitodellisuudet (esim. nuorten kieli, poliittinen kieli, hallinnon)

- Kannusta etenkin nuoria mukaan keskusteluun. Muista puhutella heitä, jos he eivät itse ota puheenvuoroa.
- Kannusta kaikkia keskustelemaan yleiskielellä ja välttelemään jargoniaa ja erityistermejä
- Pyri jakamaan puheenvuoroja kaikille, huomioi kuitenkin ihmisten erilainen rytmi liittyä dialogiin.

Lisätietoa <https://www.eratauko.fi/tyokalut/> ja

<https://eratauko.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/2024/03/22121145/virittaytymisaktiviteetit-erataukoon.pdf>

Vinkkejä keskustelun syventämiseksi

- Kysele avoimin kysymyksin: Miten, miksi, millainen, ...
- Viivyttely: Kerro lisää ...
- Tarkenna: Olin kuulevinani, että ... Mitä muille tulee mieleen?
- Liittyminen: Miten tämä, mitä kerroit, liittyy siihen, mitä muut ovat kertoneet?
- Anna malli ja kerro jostain omasta kokemuksestasi: Mieleeni nousee keskustelua kuunnellessani XXXXX. Onko teillä samanlaisia tai aivan erilaisia kokemuksia
- Vetoa keskustelijan kokemuksiin ja tunteisiin: Onko sinulla/teillä kokemuksia siitä, miten/milloin xx tapahtuisi? Ketä on/olisi läsnä?
- Mistä tietäisit, että xx tapahtuisi?
- Lisävinkkejä https://eratauko.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/2020/02/24075443/fi_kuvitettu_eratauko_keskustelukortit_a4_print-1.pdf

Tue erilaisia keskustelijoita 2/2

Vinkkejä keskustelun keventämiseksi

- . Voisiko tämä olla toisin? –pohdiskelu yhdessä ryhmän kanssa
- . Onko jotain, mitä tässä ei ole tuotu vielä esiin?

Valta-asetelmien avaaminen

- Vietä aikaa dialogin virittäytymisessä ja erityisesti kohdassa, jossa keskustellaan hyvästä keskustelusta
  - Pohdi ääneen esimerkiksi omia kokemuksia siitä, miten hyvässä keskustelussa kohtaamme toisemme ihmisyksilöinä emmekä oman ammattinsa tai jonkin roolin edustajina
- Ohjaa keskustelua huomioimaan keskustelijoiden tasa-arvoinen asema
- Pyydä mukaan myös hiljaisia ääniä
- Rajoita dominoivia puhujia, anna aktiivisesti puheenvuoroja hiljaisemmille. "Hei xxx, en anna sinulle vielä puheenvuoroa, kuunnellaan ensin muita."
- Pyydä puhumaan enemmän kokemuksista kuin erilaisten auktoriteettien näkemyksistä (tutkimukset yms.)
- Ohjaa puhumaan yleiskieltä, pyydä tarkennuksia ei yleiskielisistä sanoista

Rohkaise kokemuspuhetta

- Rohkaise puhumaan monipuolisesti kokemuksistaan: havainnoista, ajatuksista, tunteista, muistoista ja mielikuvista.
- Kiinnitä huomiota siihen, millaiset asiat asettuvat kokemuspuheen keskukseen ja millaisia asioita jää reunuksille.
- Muistuta myös `tässä ja nyt` viriävistä ajatuksista ja kokemuksista.
- Rohkaise tuomaan esille omaa sisäistä dialogista puhetta.
- Toimi itse esimerkkinä. Kerro tarpeen mukaan aiheeseen liittyen jostain omasta kokemuksesta, tässä ja nyt –ajatuksista tai sisäisestä dialogista.

Peruskoulun tulevaisuusdialogit 2024

Keskustelu käsikirjoitus

- 1. Tekoäly ja teknologia opetuksessa**
- 2. Perustaidot ja oppiminen**
- 3. Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys**

Suunnittele seuraavan kaavan pohjalta oma keskustelusi ja tapasi sanoittaa ohjaustekosi!

LUKUOHJE:

Sanoitus- ja ohjausvinkkejä ohjaajalle:

Perusfontti - sano esimerkiksi näin

Kursivoitu punainen fontti - ohjaajalle apua keskusteluun

AIKATAULUEHDOTUS:

Täydennä itse suunnittelemasi aikataulutus kunkin dian kohdalle

- Aloitus 10 min
- Tutustuminen 5 min
- Rakentavan keskustelun pelisäännöt 5 min
- Keskustelun alustus 5 min
- Yhteinen keskustelu 10 min
- Keskustelu ydinkysymyksistä 55 min
- Pariporina/t ydinkysymyksistä (yhteensä)10 min
- Oivallusten kirjoittaminen 5 min
- Oivallusten kertominen 10 min
- Kiitos ja lopetus 5 min

Yhteensä 120 min

Mikäli pidät tauon, niin harkitse mistä kohtaa vähennät aikaa. Kolmen minuutin venyttelykin virkistää.

Klo täydennä

***Mikäli teet litteroinnin lataamalla tiedoston johon ulkopuoliseen palveluun, niin kerro asiasta esimerkiksi näin:
Äänitallenne siirretään turvalliseen ulkopuoliseen palveluun litteroitavaksi.
Tietoturva noudattaa ao. palvelun standarteja.*

ALOITUSPUHE 5 MIN

Tervetuloa käymään dialogia peruskoulun tulevaisuudesta.

Toimin dialogin fasilitoijana.

Keskustelumme tallennetaan, litteroidaan** anonymisoiden ja sen pohjalta laaditaan yhteenveto ajatuksistamme. Tallenneta ei jaeta ja se poistetaan, kun yhteenveto on tehty. Sopiihan tallentaminen kaikille. Kaikille sopii, voimme siis jatkaa.

(Keskustelun kirjurina toimii x. Hän kirjoittaa keskustelua muistiin ja huolehtii tallentamisesta.)

Tänään puhutaan omasta kokemuksesta, omista ajatuksista ja tunteista. Puhutaan enemmän itsestä, kuin muista. Dialogissa ei ole tarkoitus vakuuttaa, voittaa tai väitellä. Kuullaan ja kuunnellaan, mitä toiset sanovat ja jatketaan ajatusta.

Keskustelun aikana ja sen jälkeen saa olla erilaisia näkemyksiä aiheesta, emme pyri yksimielisyyteen. Keskustelun lopuksi pohditaan, mitä olemme oppineet tai oivaltaneet yhteisen keskustelun aikana.

Keskustelussa ei tarvitse tehdä päätöksiä tai etsiä ratkaisuja, mutta sellaisia voi nousta esiin. Voimme jutella rauhassa, ja keskustelu käydään luottamuksellisesti. Keskustelun ohjaajana voin myös keskeyttää keskustelun. Sopiihan näin.

Klo täydennä

Voit kirjoittaa itsellesi osallistujien nimet ylös ja merkata nimen kohdalle viivan aina, kun henkilö on käyttänyt puheenvuoron. Näin pidät yksinkertaista tilastoa siitä, ketkä kaikki käyttävät puheenvuoroja ja miten monta.

Vietä aikaa dialogin virittäytymisessä ja erityisesti kohdassa, jossa keskustellaan hyvästä keskustelusta

TUTUSTUMINEN 5 MIN

Esittele itsesi etunimellä.

Virittäytymistä jatketaan keskustelemalla pareittain hyvästä keskustelusta. Pidetään huoli siitä, että kumpikin saa sanoa omia ajatuksia.

Lopeta keskustelu muutaman minuutin kuluttua.

Kiitos. Haluaako joku pari kertoa lyhyesti, mistä he keskustelivat?

Anna yhdelle parille mahdollisuus kertoa lyhyesti keskustelustaan

Pohdi ääneen esimerkiksi omia kokemuksiasi siitä, miten hyvässä keskustelussa kohtaamme toisemme ihmisyksilöinä emmekä oman ammattinsa tai jonkin roolin edustajina.

Tämä **ERÄTAUKO** jälkeensä siirtyään pelisääntöihin.

Klo
täydennä

Rakentavan keskustelun pelisäännöt

Kuuntelen muita ja keskityn. *Kaikilla on mahdollisuus kertoa omia ajatuksiaan keskustelun aiheesta, mutta ei keskeytetä toisia. Jätetään kännykät sivuun. Keskustelun ohjaaja voi jakaa puheenvuoroja.*

Kerron omia ajatuksiani ja kokemuksiani. *Haluamme kuulla myös sinun ajatuksiasi keskustelun aiheesta. Sinulla ei tarvitse olla oikeita vastauksia. Voit jatkaa juttua siitä, mihin edellinen lopetti.*

Olen ystävällinen ja kunnioitan toisia. *Kunnioitetaan erilaisia ihmisiä ja kokemuksia. Voimme pohtia asioita yhdessä ilman, että olemme samaa mieltä. Ei kerrota muiden asioita eteenpäin.*

RAKENTAVAN KESKUSTELUN PELISÄÄNNÖT

5 MIN

Keskustelussa käytetään Erätauko-menetelmän Rakentavan keskustelun pelisääntöjä, käydään ne lyhyesti läpi.

Käytimme syksyn 2024 tulevaisuusdialogeissa nuorille tarkoitettuja sääntöjä.

Ohjaaja käy läpi kolme pelisääntöä, jotka löytyvät vasemmalta.

Sitoudummeko yhdessä näihin pelisääntöihin?

Hyvä, jatketaan!
ERÄTAUKO

Erätauko-pelisäännöt nuorille ja dialogia harjoitteleville

https://eratauko.s3.eu-west-1.amazonaws.com/production/2024/03/22101627/rakentavan-keskustelun-pelisaannot_nuorile_eratauko-saatio_a3_a4_1.pdf

Erätauko-pelisäännöt nuorille ja dialogia harjoitteleville

- 1 Kuuntelen muita ja keskityn**
Kaikilla on mahdollisuus kertoa omia ajatuksiaan keskustelun aiheesta, mutta ei keskeytetä toisia. Jätetään kännykät sivuun. Keskustelun ohjaaja voi jakaa puheenvuoroja.
- 2 Kerron omia ajatuksiani ja kokemuksiani**
Haluamme kuulla myös sinun ajatuksiasi keskustelun aiheesta. Sinulla ei tarvitse olla oikeita vastauksia. Voit jatkaa juttua siitä, mihin edellinen lopetti.
- 3 Olen ystävällinen ja kunnioitan toisia**
Kunnioitetaan erilaisia ihmisiä ja kokemuksia. Voimme pohtia asioita yhdessä ilman, että olemme samaa mieltä. Ei kerrota muiden asioita eteenpäin. Ei kiusata muita osallistujia.

ERÄTAUKO
SÄÄTIÖ

KESKUSTELUN ALUSTUS 5 min

Tässä dialogissa syvennymme erityisesti **kerro tässä keskustelun teema.**
Teemat olivat Tekoäly ja teknologia, Perustaidot ja oppiminen, Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys.

Ota hetki aikaa itsellesi.

Kirjaa paperille, mitä tuntemuksia tai ajatuksia teema sinussa herättää.

Keskustele sen jälkeen vieressä olevan kanssa, mitä ajatuksia teema sinussa herättää.

Tähän on aikaa noin viisi minuuttia. Voitte aloittaa...

... Nyt on aika lopettaa.

Klo
täydennä

Mikäli tallennat keskustelun. *

Mikäli joku dominoi keskustelua, puutu siihen heti.

Voit ohjata tilannetta esimerkiksi näin: Kiitos näkemyksistäsi xx. Nyt olisi tärkeää kuulla, mitä muut ajattelevat asiasta.

Voit myös sanoa näin: En anna vielä sinulle puheenvuoroa, vaan kuunnellaan, mitä muilla on sanottavaa. Sopiiko, että odostat hetken?

Muista antaa hänelle puheenvuoro, kun muut ovat sanoneet asiansa.

YHTEINEN KESKUSTELU TEEMASTA 15 min

Aloitetaan keskustelun tallennus nyt. *

Nyt olisi mukava kuulla, mistä juttelitte ja mitä ajatuksia heräsi.

Pidetään oma puheenvuoro tiiviinä, jotta kaikilla on mahdollisuus kertoa.

Kuka haluaisi aloittaa ja kertoa siitä, mitä jaoitte? Miten esille nousseet asiat liittyvät omaan elämääsi?

... Entä mitä kokemuksia teillä muilla nousi esiin?

... Mitkä liittyvät toisiinsa ja millaisia kokemuksia ei ole vielä kuultu?

... Onko jotain samanlaista tai jotain ihan erilaista?

- *Voit kysyä suoraan joltakulta, jos keskustelua on vaikeaa saada käyntiin*
- *Kysy tässä vaiheessa kaikilta jokin ajatus, vaikka he eivät itse pyytäisi puheenvuoroa.*
- *Ohjaa keskustelijoita puhumaan omasta kokemuksesta*

Kiitos kaikille. Nostitte esiin esimerkiksi seuraavia tunteita ja ajatuksia: ...

ERÄTAUKO

Klo täydennä

- *Voit sanoittaa ääneen hankalia tilanteita. Esiin nousseita ongelmia ei tarvitse ratkaista tässä keskustelussa, mutta voi olla hyvä, että ne tulevat esille. Jos tulee tiukka tilanne, sen voi sanoa ääneen ja pitää vaikka pienen tauon ja jatkaa sen jälkeen eteenpäin.*
- *Muistuta tarpeen mukaan Rakentavan keskustelun pelisäännöistä, joihin on yhdessä sitouduttu.*
- *Kunnioitetaan myös heitä, jotka eivät ole läsnä.*
- *Ohjaa keskustelijoita liittymään edellisen puheenvuoroon ja puhumaan enemmän itsestä kuin muista. Kysy miten, tämä liittyy muiden puheenvuoroihin.*
- *Kysy erityisesti heiltä, jotka eivät ole vielä paljon puhuneet.*
- *Voitte tarvittaessa ottaa kysymyksen jälkeen pariportin, jotta osallistujilla on mahdollisuus jäsentää ajatuksiaan.*
- *Huolehdi ajankulusta ja huomauta hieman ennen oivalluksiin siirtymistä keskusteluajan loppuvan.*

Keskustelu ydinkysymyksistä 55 min

Jatketaan keskustelua näiden kokemusten ja pohdintojen avulla. Minulla on teille muutama kysymys, joiden avulla voimme jatkaa keskustelua eteenpäin.

Tekoäly ja teknologia opetuksessa

Peruskoulun tulevaisuustyön tavoitteena on luoda visio tulevaisuuden sivistyksestä ja tekijöistä, jotka tekevät oppimisesta merkityksellistä. Alateemat ovat tekoäly ja teknologia, perustaidot ja oppiminen sekä ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Kokoavana teemana koko työssä kulkevat sivistys sekä koulutuksen merkityksellisyyden kokemus.

Tämän dialogin teema on tekoäly tulevaisuuden peruskoulussa.

- *Valitse näistä kysymyksistä keskusteluusi sopivimmat. Voit myös muokata kysymyksiä.*
- Millaisia muutoksia opetuksessa pitäisi tapahtua tekoällyn myötä?
- Millaisia taitoja oppilaiden ja opettajien pitäisi hallita tekoällyn myötä?
- Millaista olisi sivistys, jota kouluopetuksessa pitäisi tavoitella tekoällyn myötä?
- Mikä sellainen on ollut oppimisessa itsellesi merkityksellistä, jonka arvelisit olevan tärkeää myös tekoälyä hyödyntävässä maailmassa?
- Mikä olisi merkityksellistä oppimisessa, kun tekoäly muuttaa tiedon- ja osaamisen tarvettamme?
- *Syventävät apukysymykset ohjaajan tueksi*
- Miksi juuri nämä asiat nousivat mieleesi, mitä luulet?
- Minkälaiset kokemukset tai tilanteet ovat vaikuttaneet siihen, että nostit näitä asioita esiin?

Perustaidot ja oppiminen

Peruskoulun tulevaisuustyön tavoitteena on luoda visio tulevaisuuden sivistyksestä ja tekijöistä, jotka tekevät oppimisesta merkityksellistä. Alateemat ovat tekoäly ja teknologia, perustaidot ja oppiminen sekä ekologinen ja sosiaalinen kestävyys. Kokoavana teemana koko työssä kulkevat sivistys sekä koulutuksen merkityksellisyyden kokemus.

Tämän dialogin teemana ovat perustaidot ja oppiminen tulevaisuuden peruskoulussa.

Valitse näistä kysymyksistä keskusteluusi sopivimmat. Voit myös muokata kysymyksiä.

- Mikä mielestäsi on meidän peruskoulun vahvuus? Mitä haluaisit ehdottomasti säilyttää?
- Mitä ajattelette oppimisesta: Mitä oppiminen on? Missä ja miten oppiminen tapahtuu?
- Mikä mielestäsi on suurin peruskoulun ongelma jota meidän pitää ratkoa? Minkä pitäisi muuttua?
- Miten voisimme ratkoa tätä ongelmaa?
- Millainen tulevaisuuden koulu on?
  - Millaisia taitoja ainakin peruskoulusta tulisi saada?

Syventävät apukysymykset ohjaajan tueksi

- Miksi juuri nämä asiat nousivat mieleesi, mitä luulet?
- Minkälaiset kokemukset tai tilanteet ovat vaikuttaneet siihen, että nostit näitä asioita esiin?

Ekologinen ja sosiaalinen kestävyys

Peruskoulun tulevaisuustyön tavoitteena on luoda visio tulevaisuuden sivistyksestä ja tekijöistä, jotka tekevät oppimisesta merkityksellistä. Alateemat ovat tekoäly ja teknologia, perustaidot ja oppiminen sekä ekologinen ja sosiaalinen kestävyys.

Tämän dialogin teema on ekologinen ja sosiaalinen kestävyys tulevaisuuden peruskoulussa.

- *Valitse näistä kysymyksistä keskusteluusi sopivimmat. Voit myös muokata kysymyksiä.*
- Millainen peruskoulu edistäisi kestäväää toivoa?
- Millainen olisi se tulevaisuus jonka haluaisit nähdä? Miten peruskoulu voisi suunnata kohti tuota tulevaisuutta?
- Mitä peruskoulun tulisi opettaa, jotta edettäisiin kohti kestäväää toivoa? Miten sen tulisi opettaa?
- Mitä tarkoittaisi dialogisempi luontosuhde? Mikä on peruskoulun rooli sen luomisessa?
- Miten luodaan kykyä kuvitella parempi maailma ja kehittää toimijuutta sen tavoittamiseksi?
- *Syventävät apukysymykset ohjaajan tueksi:*
- Miksi juuri nämä asiat nousivat mieleesi, mitä luulet?
- Minkälaiset kokemukset tai tilanteet ovat vaikuttaneet siihen, että nostit näitä asioita esiin?
- Mikä sinulle olisi sellaista merkityksellistä oppimista, jonka kautta saisit itsellesi kestäväää toivoa?

Kirjoita tähän valitsemasi kysymykset

- **Valitsemani ydinkysymykset**
- **Valitsemani kehystävät kysymykset**
- **Mahdolliset syventävät kysymykset**

PARIPORINA/T YDINKYSYMYKSISTÄ YHTEENSÄ 10 min

Nyt on aika keskustella XXXX kysymyksestä vieruskaverin kanssa.

Valitse yksi kysymys ennakkoon, jonka esität pariporinaan.

Voit pitää tarvittaessa porinoita muutaman ja tässä käsikirjoituksessa niille on varattu aikaa yhteensä 10 min.

Anna parien porista hetken, ja keskeytä sitten, jotta voitte jakaa ajatukset.

- Kuka haluaisi aloittaa ja kertoa siitä, mitä jaoitte?
- Miten esille nousseet asiat liittyvät omaan elämääsi?

Kiitos kaikille. Siirrytään taas keskustelemaan ryhmässä aiheesta.

OIVALLUSTEN KIRJOITTAMINEN 5 min

Kiitos hyvästä ja rakentavasta keskustelusta! Olette jakaneet kokemuksianne liittyen esimerkiksi...

→ *Kokoa ja kerro lyhyesti, mistä teemoista on puhuttu.*

Seuraavaksi kirjoitamme, mitä oivalluksia, tunteita tai ajatuksia yhteisestä keskustelustamme syntyi.

Kirjoita itse omaan paperiisi muutama oivallus, tunne tai ajatus, joka sinulle jäi mieleen keskustelusta.

Tähän on aikaa muutama minuutti. Valitse niistä yksi, jonka haluat jakaa tässä yhdessä.

Kirjoita vielä 1-5 sanaa, jotka kuvaavat keskustelun tärkeintä / tärkeimpiä teemoja.

•*Kierrätä paperia, johon sanat kirjoitetaan.*

OIVALLUSTEN KERTOMINEN 10 min

Nyt pyydän, että yhdellä lauseella jokainen teistä jakaisi yhden oivalluksen, tunteen tai ajatuksen, joka tästä keskustelusta tai aiheesta sinulle jäi.

Aloitetaan vaikkapa sinusta...

- *Valitse aloittajaksi sellainen henkilö, joka on todennäköisesti valmis kertomaan omasta oivalluksestaan.*
- *Kaikkea ei tarvitse jakaa, jollei halua.*
- *KIRJURIN kanssa voi sopia, että tässä kohden hän saa sanoa oman oivalluksen keskustelun pohjalta.*

Kiitos. Kysyn vielä, että keiden ja missä tulisi mielestänne jatkaa keskustelua tästä aiheesta?

KIITOS JA LOPETUS 5 min

Miltä tämä dialogi peruskoulun tulevaisuudesta ja sen aihe tuntui?
Minkälainen tunnelma teille jäi yhteisestä keskustelusta?

- Mikäli aikaa, niin voit esittää yllä olevat kysymykset ja antaa lyhyen puheenvuoron.

Mikäli haluat, voit viestiä osallistumisestasi tähän keskusteluun esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Voit käyttää esimerkiksi tunnisteita #PeruskoulunTulevaisuusDialogit #EräTauko. Keskustelu oli luottamuksellinen, joten älä kerro muiden sanomisia eteenpäin ilman lupaa. Omia ajatuksiasi ja tunnelmiasi voit jakaa.